
Praktik – en praktisk lösning

(GIT 2006) Representanter för akademien, lantmäteriet, kommunerna och konsultbranschen var rörande överens.

På GIT 2006 arrangerade Kartografiska sällskapet nybildade utbildningssektion en paneldebatt kring arbetsmarknadens behov av GIT-kompetens.

Representanter för akademien, lantmäteriet, kommunerna och konsultbranschen presenterade sin syn på förhållandet mellan utbud och efterfrågan på GIT-arbetsmarknaden. Därpå följde en paneldebatt, allt under sessionsledaren Anders Wellvings vakande öga.

Det nya utbildningslandskapet

Stig-Göran Mårtensson från Högskolan i Gävle inledde med en översikt över GIT-utbildningens utveckling och geografi under de senaste två decennierna. En utveckling som kan karaktäriseras av förändring, från något välstrukturerat och konstant, till något som är svåröverskådligt och i kontinuerlig förändring. En process som Britt-Marie Andersson, personalchef på Lantmäteriet, kunde stryka under på.

Hon menade att högskolan idag är mer komplicerad, utbildningar finns på fler ställen, de är delvis överlappande och delvis kompletterande.

”– Förr rekryterades mättningsingenjörer på tre ställen och civilingenjörer på ett ställe, samma varje år.”

Idag finns det 16 universitet och 16 högskolor som hela tiden förändrar sitt kursutbud. Att i en sådan situation hitta sin framtida GIT-kompetens kräver att man på ett helt nytt sätt ”spanar av” utbudet. En modell för att underlätta denna

[Forts. nästa sida](#)

Utbildningsorter för kompetensförsörjning inom MBK

process kan vara att arbetsgivarna på ett mer systematiskt sätt samverkar med utbildningssektorn, det vill säga blir mer proaktiva i sitt förhållningssätt. Detta efterlystes bland annat av företrädare för KY-utbildningar inom GIT-området.

För att nå dit krävs att även utbildningsvärlden är villiga att samverka och kan presentera intressanta utbildningar. Stig-Göran Mårtensson visade att detta kanske kan bli problematiskt i framtiden då antalet utbildningsorter och antalet utexaminerade studenter med GIT-utbildning har haft en vikande trend de senaste åren. Anders Olsson från SKMF menade att högskolans nya förutsättningar ibland har lett till konkurrens mellan aktörer som istället borde samarbeta eller kanske specialisera sig inom olika ämnesfält.

De kvalificerade yrkesutbildningarna (KY) håller god klass och börjar bli etablerade. I publiken fanns Stig Husberg, från Kartotek, som efterlyste ett större deltagande i ledningsgrupperna från arbetsgivarsidan. Lantmäteriet menade att man idag rekryterar från KY-utbildningar och definitivt bör se över möjligheten att vara med och påverka i detta forum.

Framtidens GIT-arbetsmarknad

Arbetsgivarna står inför stora pensionsavgångar, vilket ger ett ökat behov av nyrekrytering. Som exempel nämndes att Lantmäteriet snarast kommer att behöva rekrytera personal till ett 90-tal platser i landet. Detta samtidigt som Stig-Göran Mårtensson i sin genomgång visade att det utexaminerades ungefär 150 civilingenjörer med GIT-inriktning under 2004. Kommer det ökande behovet att kunna mötas eller blir konkurrensen om studenterna allt hårdare i framtiden?

Bland annat nämndes risken att studenterna rekryteras innan examen. Fredrik Eklund, från SWECO Position i Malmö, visade på en annan verklighet

med en låg medelålder och rekrytering för att möta en kontinuerlig tillväxt. SWECO skiljer sig från de traditionella arbetsgivarna genom att man rekryterar brett och arbetar med IT-lösningar och geomatik. Man har inga förväntningar att utbildningar på universitet/högskola skall kunna matcha deras snabbt skiftande behov. Kompetenser möts på ett helt annat sätt än tidigare, och det gäller idag för arbetsgivaren att mixa dessa.

Jonas Sjölin från Linköpings kommun menade att från ett kommunalt perspektiv finns det ett stort behov av personer som arbetar med att förmedla geografiska informationstjänster i organisationen. Detta kräver ett brett angreppssätt, därför har man anställt akademiker.

Det finns även ett behov av KY-utbildade i organisationen. Anders Olsson menade att det är farligt om man med utbildning per definition menar akademisk examen. Har man spenderat fyra år på högskolan förväntar man sig ofta att få vara med och leda utvecklingen. Men det finns mängder med mer produktionsinriktade uppgifter som behöver folk, där är KY-utbildningarna ett utmärkt alternativ.

Kan utbud och efterfrågan mötas på ett bättre sätt?

Det rörde en rörande enighet ibland paneldeltagarna om att utbildningslandskapet har blivit mer svårnavigerat och att förändringarna sker allt snabbare. Kan vi lyckas föra samman utbud och efterfrågan på GIT-kompetens under dessa förhållanden?

Alla inblandade var överens om att arbetsgivarna behöver ta ett ansvar för att kommunicera sina behov i rimlig tid. Men även att ges förutsättningar att kunna vara med i utbildningarna på ett bättre sätt. Här behövs insatser från båda håll.

En metod att bättre koppla samman de olika världarna kan vara genom praktik. Att praktik är viktigt var alla överens om. Numera är, av ekonomiska och administrativa skäl, obligatorisk praktik borta från högskoleutbildningar. På KY-utbildningar däremot är det obligatorisk med 30 procent arbetsplatsförlagd tid. Margareta Elg vittnade om betydelsen av praktik för studenternas personliga utveckling in i en yrkesroll. Flera pekade på att praktikanter eller extrajobbare för med sig ny kunskap in i organisationen,

d.v.s. båda har något att vinna. SWECO menade att extrajobbare fungerar bra, båda parter lär sig något.

En slutsats som kan dras av utbildningssessionen på GIT 2006 är att samtliga inblandade aktörer är intresserade av och införstådda med behovet av samverkan. Vad som i många fall saknas är enkla direkta kontaktytor mellan högskolan och näringslivet. Här skulle exempelvis ökande kontakter via praktik vara en väg att gå. En annan slutsats som endast berördes i förbigående är forskningens betydelse, både för kompetensnivån och för samarbetsmöjligheter.

Kanske är forskningen ett lämpligt ämne att ta upp på nästa års konferens!

Anders Larsson, Göteborgs Universitet, e-post: anders.larsson@geography.gu.se
Anders Brandt, Högskolan i Gävle, e-post: sab@hig.se